

הוליווד

QUO VADIS, HOLLYWOOD ?

(ראה שער)

כאשר נייגש, באחד מלילות דצמבר לפני 58 שנה, אל לואי לומייר, שזה עתה הציג ב בית קפה צרפתי ובפני קהל אחוזהתלהבות, את המצאתו, שקרא לה סינמטוגראף (*), אדם מוזקן, בעל עינים ערניות, ובקש לקנות את זכות השמוש במכשיר הקסמים, המשליך תמונות נעות על גבי בד לבן, השיב המצאי: "אבל, מר מלייס, להמצאתי אין כל ערך מסחרי. אהה מנסה להשליך את כספי לכל הרוחות."

רק לאחר שיחה ממושכת הצליח לורני מלייס, אשף במקצועו, לשכנע את לומייר. מצויד במקרנה, מצלמה וכמות סרט גולמי, החל האיש מפיק סרטים (בהם שחק הוא עצמו במרבית התפקידים הראשיים) באולפן זכוכית קטן ומציג אותם בתיאטרון הקטן. אורכם של רוב הסרטים שלו לא עלה על רגעים בודדים, אבל המכשיר שלא היה לו "כל ערך מסחרי" הפך עד מהרה, בידי מלייס וחלוצים אחרים, לעסק גדול ולתעשייה אדירה.

שווה לכל נפש. כעבור כשנה נערכה ההצגה הראשונה של הסינמטוגראף. בחנות ריקה שנשכרה במיוחד לרגל המאורע, בני ברודוויי, רחוב התיאטרונים בניו-יורק. לא עברו שנים רבות ומרבית תיאטרונל ברודוויי הפכו להיות אולמות ראינע.

הסרט זכה לפופולאריות שלא היתה לי שום אמנות לפניו. הסבות לכך היו פשוטות: בדומה ל *Via Pauperum* (**), הוא היה קל להבנה, שווה לכל שכל. יחד עם זאת היה גם שווה לכל כיס. באולם שבו היו מציגים לפנים הצגת תיאטרון אחת לש ערב, היו מגישים עתה אותו הסרט חמש או שש פעמים ביום, וזאת מבלי לעייף את השחקנים. ההכנסה הכללית היתה גבוהה ו היתה אפשרות להוריד את מחירי הכרטיסים עד למינימום.

תוך שנים ספורות הפך הראינע ללחם חוקם של מיליונים רבים בעולם כולו, עובי דה שנוצלה היטב על ידי אלה שבידם היו מכונות וממון להפקת סרטים. הסרט היה כמו הנחש באגדת ג'ן-ען, אלא שהפעם יצא הוא עצמו לאכול את התמות, העולם, כשי חווה בדמות שחקנית קולנוע בתלבושת ובי עמידה שנחשבו למגרות, עוזרת על ידו ביחוד. הרע, הבינו את כחו הגדול של סרט לא אנשי המסחר בלבד. ולאדויר איריץ לנין, לכל הדעות אדם בעל שכל חריף, הכריז: "הסרט הוא החשוב שבאמנויות". בניסו מוסולוני, גם הוא רודן חובב-סרטים, אמר, בתנוכת אולפני סינציטה (***) הגדול לים באירופה, שבנה בסמוך לרומא: "ב

(*) ביחנית: סינמה — תנועה, גראף — שום.
(**) לטינית: תנ"ך הרש. תנ"ך מצויר מיוחד לאלה שלא ידעו קרוא.
(***) באיטלקית: כרך ההסרטה.

1912

אנט קלרמן היתה מלכה המיס ההוליוודית לפני למעלה משלושים שנה בתלבושות מו הסוג הזה הרטיטה לבבות מיליונים בעולם כולו. אנט היתה נערה אוסטרליה שלאתה בילדותה בשיתוק, החלה ללמוד לשחות בפקוד, הרופא. וייליאם פורס. מפיק סרטים, שהפך, עם "מלחמת הפטנטים" מפיק, גינה אותה, הערים עליה תליתלים של פרסומת. התוצאה: פוקס התעשר; אנט קלרמן הפכה כוכב; הוליווד למדה להעריך את כוח הערווה על הבד.

בכל הארצות.

אולם איש לא יכחיש כי מרכז הסרט ה עולמי, בית היוצר הגדול ביותר לצללים, נמצא בפרבר בעיר לוס אנג'לס, קאליפורני. ניה. שם הפובר: הוליווד. הוליווד היא, זה שנים, שם נרדף לסרטי. היא מסמלת את

עזרת הקולנוע אפשר לכבוש את העולם. הקולנוע האיטלקי אמנם כמעט שכבש את העולם, אם כי לא בזמנו של מוסולוני. ה סרט הסובייטי, כל עוד ניתנה לאמניו יד חפשיה, שימש דוגמה ומופת לעולם כולו, הציב מסרות אסתטיות חדשות למסריטים

הטוב ואת הרע שבפופולארי שבאמנויות ביחוד את הרע. חברת הפטנטים. ראשיתה של תעשי הסרטים האמריקאים לא היתה כלל בהול בוד. ניו-יורק היתה המרכז הראשון לו פקת הסרט, בעוד שתומאס אלבה אדיס (1847-1931), המצאי הגדול, שנתן את יד לשלול הסינמטוגראף, בנה בחצר מעבדו שבניו-יורק הסמוכה, אולפן הסרטה, חבר הסרטה אחת נדה מערבה, לשיקאגו.

בשנת 1909 כבר היה הסרט האמריקני עסק גדול ומקיף מקור פרנסה לאלפי עות דים: מסריטים, מפיצים ומציגים. גם עת נות מקצועית כבר החלה יוצאת לאור בק ביעות. באותה שנה התאחדו שבע חברו הסרטה אמריקאיות ושתי חברות צרפתיות ששחקו סרטים בארצות הברית, לחבר פטנטים. בידי גופים אלה נמצאו כל ז פטנטים על מכונות ההסרטה וההקרנה ו רצו למנוע מאת גופים קטנים יותר ומפיקי עצמאיים את השמוש בהן. יחד עם זא הודיעו החברות כי אסור לשום בעל אולפ הצגות לשכור סרטים שלא הופקו על יד

מעבר לגבול. המפיקים העצמאיים ה מדרו. הם הכריזו כי יוטיפו לטובב סרטי כאוות גפשמ, לא קבלו את ההנחה כי אסור להם לעסוק בראינע. אולם הם נאלצו לע שות את מלאכתם בסתר. בידי סוכני "חבר הפטנטים" היו פקודות-החרמה, שהוצא על ידי בתידין, על כל מכונות ההסרטה כמו כן שכרו החברות הגדולות בריוני שהיו מחבלים במכונות המפיקים העצמאיים במקרים בהם לא יכלו להעזר בצוים כאלו המפיקים העצמאיים, ביניהם אנשים ככ וייליאם פוקס וקארל למלה (שייד, לאח שנים, את חברת יוניברסאל), נאלצו, על כ להמלט למקומות מרוחקים כמו קובה, פל רידה, לוס אנג'לס וקאליפורניה, כדי לטוב שם את סרטיהם. קובה היתה ארץ מוכ קדחת, פלורידה היתה חמה מדי, אולם קאליפורניה התאימה מאד מבחינה אקלימית הברירה היתה: סאן פראנציסקו בצפון א לוס אנג'לס בדרום. לוס אנג'לס היתה קרוב יותר לגבול המקסיקאי, לשם היו המפיקי נאלצים, לעתים קרובות, להמלט עם מכ נותיהם כדי שיד סוכני "חברת הפטנטים וצויו ההחרמה שלהם לא תשיג אותם. ה השתקעו, על כן, בעיר ההיא, התרכזו בפני בר שקט, בצפונה.

גם את העתונות. תושבי הוליווד בורגנים אמידים, שהתגוררו בחחילות נאוו לא קדמו בסבר פנים את האורחים מן המזר שנים אחדות היה תלוי, על שער בית המל האחר בהוליווד, שלט: אסור להכניס לכב כלבים ושחקנים.

יחסם הקר והעיון של התושבים לא אר כעבור פחות מארבע שנים נשתנה אופי הכפרי של הוליווד מן הקצה אל הקצה מלחמת הפטנטים הגיעה לקצה, בנצחונ המוחלט של העצמאיים. החברות הגדול נדדו אף הן למערב בהיר-השמים. עוש בלתי צפוי ירד על העיר. היא נתמלא אלפי עובדי הסרטה, אנשים בעלי מרץ לגבול שטרחו יומם ולילה למצוא רעיונו חדשים, התחרו ביניהם על כיסו של הק חובב הסרטים, שמספרו גדל במהירות מס ררת. אנשים אלה משכו כסף הרבה לפרו שהיה פעם שקט. הם משכו אליו גם א

ספנסר צ'ארלס צ'פלין שחקן מיוזיקי אנגלי, היה בסבוב בארצות הברית, כא הוצע לו להופיע בסדרה של סר הוליוודיים קצרים, הוא הסט, כי ה לא נראה לו בעל עתיד רב, הסכים לבנ תוך שנה הפך לכוכב בעל הכנסות זנ

1921

תדה ברה היתה נערה פשוטה מברוקלין. הפרסומת ההוליוודית ספרה שהיא בתו הבלתי חוקית) של שיי' ערבי וכי היא נחונה בכל תכונות הסדבר. כל מי שנתקל במבטה, שוב לא יכול לקסמיה. ברה היתה ראשונה בסדרה ארוכה של נשים-גורליות הוליוודיות.

1916

דוד וורק גרפיית, שחקן-כמה שהפך במאי סרטים כמעט בעל כורחו, הביא לעולם מהוליוודי שורה של סרטים שהיו הצלחות קופה, פתחו גם אפקים אמנותיים חדשים.

1913